

Değişen İzmir'i Anlamak

Derleyenler: Deniz Yıldırım - Evren Haspolat

Mekân

phoenix

Değişen İzmir'i Anlamak

Derleyenler: Deniz Yıldırım - Evren Haspolat

Kitap Editörü: Bülent Özçelik

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni: Leyla Çelik

©Phoenix Yayınevi Tüm Hakları Saklıdır.

Nisan 2010, Ankara

Phoenix Yayınevi - 230

ISBN No: 978-605-5738-43-3

Phoenix Yayınevi

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0(312) 419 97 81 pbx

Faks: 0(312) 419 16 11

e-posta: info@phoenixkitap.com

<http://www.phoenixkitap.com>

Baskı

Desen Ofset A. Ş.

Birlik Mah. 448. Cad. 476. Sk. No: 2

Çankaya/ANKARA Tel: 0(312) 496 43 43

Dağıtım:

Siyasal Dağıtım

Şehit Adem Yavuz Sok. Hitit Apt. 14/1

Kızılay-Ankara

Tel: 0 (312) 419 97 81 pbx

Faks: 0 (312) 419 16 11

Yerebatan Cad. Salkım Söğüt Sok.

Keskinler İş Merkezi No: 8/505

Sultanahmet-Eminönü/İstanbul

Tel-Faks: 0 (212) 528 86 00

e-posta: info@siyasalkitap.com

<http://www.siyasalkitap.com>

Dönüşümün Sosyolojik İzleri ve Temsilleri

Mekânsal ve Sosyo-Ekonomik Ayrıksılıklar	
Geriliminde İzmir: Küresel-Yerel Fenomenler - Emel Kayın	337
İzmir’de Göçmen Düşmanlığının Etnikleşmesi:	
Mekân, Sınıf ve Kentsel Yaşam - Cenk Saraçoğlu	361
Neoliberal Zamanlarda İzmir ve İzmirlilik Tahayyülleri -	
Neslihan Demirtaş-Milz	403
Gâvur İzmir”den “Yunan Smyrni”ye:	
Bir Kayıp Atlantis’in Yeniden İnşası - Vangelis Kechriotis	435
Ayrıcalıklarını ve İnsanlarını Kaybeden Kentin Futbolunun	
Dünü, Bugünü ve Yarını - Ahmet Talimciler	463

Kentsel Direniş, Dönüşen mekân ve Toplumsal Örgütlenme Biçimleri

İzmir’de Toplumsal Örgütlenmenin Boyutları -	
Gülgün Tosun	491
Kapitalist Kentte Sosyal Belediyecilik Ne Kadar Mümkün?	
Dikili Örneği - Erbatur Çavuşoğlu - Murat Cemal Yalçınan	539
‘Sürdürülebilir Kalkınma’ Tartışması Ekseninde	
Bergama Köylü Direnişi - Aykut Çoban	561
İzmir’de Kentsel Dönüşüm ve Dönüştürülemeyen	
Zorunlu Yoksulluk Halleri - D. Burcu Eğilmez	601

Kapitalist Kentte Sosyal Belediyecilik Ne Kadar Mmkün? Dikili rneđi

Erbatur avuřolu & Murat Cemal Yalıntan¹

Yerel Yönetimler hakkında konuşurken aslında devleti, merkezi ve yerel yönetimi nasıl algıladığımız, kentsel hayatı nasıl tanımladığımızla ilişkili bir çerçeve kendiliğinden oluşur. Bütün kavramsallaştırmalar, yasalar, gelenekler, uygulamalar, deneyimler ve algılamalar sonucu belirlenmiş bir iç dünyaya aittir. Türkiye’de de yasalarla, geleneklerle, alışkanlıklarla, deneyimlerle şekillenmiş yerel yönetimlere ilişkin algı ve toplumsal tahayyüle dair ezber bozan uygulamalar görmek pek mümkün değil. İzmir’in Dikili ilçesindeki sosyal belediyecilik uygulamaları, kamuoyunda başlayan ve yargı süreçlerine taşınan boyutlarıyla, radikal olmasa da kimi farklı ve yenilikçi uygulamalarıyla bizlere “nasıl bir belediyecilik” sorunsalını tekrar tartışma fırsatı veren bir deneyim oldu. Bu çerçevede, bu makale ile aşağıdaki sorular yanıtlanmaya çalışılacaktır:

Hakça olması ve hakçılığı sağlamak için pozitif ayrımcı yöntemler kullanması beklenen sosyal belediyecilik anlayışı bugünün kapitalist ilişkileri içinde nasıl tanımlanır ve hangi veçheler ile karşımıza çıkar? Demokratik liberal bir sistemde kent yönetiminin sınırları nelerdir? Dikili’de yaşanmakta olan sosyal belediyecilik deneyimi tüm bu çatkı içerisinde nasıl değerlendirilmelidir?

Bu sorular yanıtlanırken önce kısaca demokratik kapitalist sitemlerde yerel yönetimin rolünün nasıl algılandığı ve bu algının Türkiye yansımaları “tarihsel blok” kavramı kullanılarak teorik olarak tartışılacak; ardından küçük kentlerde yerel politikanın oluşumu ve Dikili örneğinde durumun tekrarlanma/farklılaşma eğilimleri sosyal politika ve kent rantı kavramları üzerinden incelenecektir. Nihayet Dikili’deki belediyecilik deneyimi, yapılan alan çalışması² bağlamında, kapitalist bir sistemdeki imkânları ve imkânsızlıkları açısından değerlendirilecektir.

1. Demokratik Kapitalist Bir Sistemde Kent Yönetimi ve Tarihsel Blok

Yaşadığımız dönemde, özellikle “gelişme sürecinde” şeklinde tanımlanan coğrafyalarda yerel yönetimlerin büyük çoğunluğu için demokratikleşme, kapitalistleşme ve özerkleşme süreçleri eşzamanlı olarak yaşanıyor. Bu eşzamanlılık, elbette birçok tartışmayı da beraberinde getiriyor. Yerel yönetimler, bir yandan, demokratikleşme sürecine koşut olarak katılımcı ve ortak üretim ve tüketimi düzenleyici roller geliştirirken, diğer yandan kapitalist yarışma koşullarında üretici ve kaynak yaratıcı politikalar izliyorlar. Merkezden özerkleşme ve demokratikleşme iddiası, kapitalist sistemle bütünleşme süreciyle birlikte ilerliyor. Bu biraradalıkların zaman zaman ciddi çelişkilere neden olmaları da gayet doğal; yerel yönetimlerin kimi zaman ulaşım, çöp, temizlik gibi kamusal görevlerini özelleştirdiği ya da belediye şirketleri kurarak kar amacı güttüğü, kimi zaman farklı gelir kaynakları yaratıp sosyal hizmetleri çapraz finansman yöntemiyle karşıladığı görülüyor. Doğası gereği

¹ Yrd. Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü & Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

² Bu yazıda kullanılan alan çalışması, yürütücülüğünü yaptığımız Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Planlama Atölyesi II kapsamında 2008–2009 akademik yılında Dikili kentinde gerçekleştirilen anket, mülakat ve gözlemlere dayanır. Bu çalışmalarda yer almış bütün öğretim üyesi ve öğrenci arkadaşlarımıza bilgi toplama ve sonrasında bilginin işlenmesi ve tartışmalar üzerinden bilgiyi kullanılır hale getirme sürecindeki emekleri ve katkıları için teşekkür ederiz.

eşitsizlikler üreterek yaşayan kapitalist sistem, kentsel alanda da daha fazla ve büyük eşitsizlikler üretirken, varoluş amacı gereği toplumcu bir anlayışla hizmet görmesi gereken yerel yönetimlerin sistemin dışına düşmeden bu eşitsizliklerle mücadele etmesi bekleniyor. İşte tam da bu nedenlerle, siyasal gücün kentteki paylaşımı, yerel yönetimlerin üstlendikleri roller ve seçtikleri sosyal politikalar üzerinden okunabilir hale geliyor.

İngilizce tanımından yerel otorite diye çevirebileceğimiz kavram aslında kentteki tüm ortak üretim ve tüketimden, yani mal ve hizmetler ile ilişkilerin düzenlenmesinden sorumlu kurum olarak tanımlanabilir. Bu tanımıyla yerel yönetim aslında piyasanın işleyişine müdahale edebilecek bir otorite olarak görülebilir. Böylece bir yandan temsili demokrasi ile kentlilerin bir arada yaşama kültürünü kurumsallaştıran, diğer yandan da piyasa ilişkileri dâhil toplu üretim ve tüketim ilişkilerini belirleyen önemli bir aktör haline gelir. Tam da bu nedenle yerel iktidarı ele geçirmek ya da onunla uyumlu olmak belirleyici hale geliyor.

Bu noktada Gramsci'nin tarihsel blok kavramı yerel iktidarın yapısını anlamakta yol gösterici olabilir. Tarihsel blok bir toplumdaki farklı sınıfsal çıkarların uzlaştığı bir durumu anlatır; tüm sınıf çıkarlarını barındırıp temsil etmeyeceği gibi, kalıplaşmış ve değişmez bir yapı da değildir. Aksine tarihsel blok sürekli eklemlenen ideolojiler ve sınıf çıkarları ile dinamik bir yapı sergiler. Burada söylenmek istenen liberal demokratik batı toplumlarında devletin bir egemen sınıfın aracı olmaktan çok tarihsel blok olarak adlandırılan bir egemen sınıflar iktidar yelpazesi tarafından yönlendirilmiştir. *“Gramsci'ye göre, modern koşullar altında bir sınıf, hâkimiyetini, basitçe bir güç düzeni aracılığıyla değil, fakat dar grup çıkarlarının ötesine geçebildiği, ahlaki ve entelektüel bir liderlik kullanabildiği ve Gramsci'nin tarihsel blok adını verdiği bir toplumsal güçler bloğu şeklinde birleştirilmiş müttefiklerle uzlaşmalar yapabildiği ölçüde sürdürebilir...”*³ Bu anlamda iktidar toplumdaki egemen unsurları topluca temsil etmek ve muhalefeti karar süreçleri dışına itmek veya ikna etmek ve muhalif dili kendine eklemlenmek durumundadır.

“Gramsci'nin, kapitalist batı toplumlarında hâkimiyetin nasıl sürdürüldüğüne dair geliştirdiği bir kavram olan hegemonya, bir yönetici sınıflar fraksiyonları ittifakının (tarihsel blok) bağımlı sınıflar üzerinde -yalnızca kendi çıkarlarına uyulması için, zor kullanarak değil ama bütünlüklü bir otorite kurması sonucu ortaya çıkar. Bu otoritenin temel kaynağı, bağımlı sınıfların 'rıza'sıdır: Hegemonya, hâkim sınıf fraksiyonlarının yönetimi altında geçerlidir. Böylelikle zor kullanma gücüne sahip olmanın ötesinde, bu sınıflar, bağımlı sınıfların iktidarının hem meşru hem de doğal görünmesini sağlayan hegemonyanın oluşmasını getirir. Böylece hegemonya yalnızca üretim ve ekonomi alanlarında kazanılmakla gerçekleşmez. Devlet, politika ve üstyapılar alanında organize edilmelidir. Üstyapılar -yani aile, eğitim sistemi, dinsel kurumlar, kitle iletişim araçları ve kültürel kurumlar- hegemonyanın başarıldığı esas alandır ve bu alanda hegemonya ideoloji aracılığıyla işler.”⁴

Bu noktada yerel yönetimi de tıpkı merkezi yönetim gibi egemen çıkarların eklemlenmesi ile oluşan bir konsensüsün ürünü olarak görmek mümkün. Yani çıkar ve beklentileri birbirine eklemlenebilen toplum kesimlerinin dâhil olduğu bir yerel karar çevresinin varlığıdır söz konusu olan. Üstelik bu karar çevresinin oluşumu üstyapıdan; yani, kamusal alandan ve bu kamusalılığı belirleyen ideolojilerden bağımsız değil. Yerel yönetimi de salt birtakım kentsel hizmetleri üreten kurum olarak değil, aksine kamusal alanı şekillendiren, gündelik hayatın yeniden üretimini düzenleyen güçlü bir aktör olarak değerlendirmek gerekir. Türkiye'de de yerel iktidarlara ilişkin konsensüsün nasıl oluştuğu, dönemsel olarak nasıl dönüşüp

³ YILMAZ, Ahmet, [2002], Kapitalist Devleti Anlamak, Aykırı Yayınları, İstanbul, s:31.

⁴ ÖZBEK, Meral, [1999], Popüler Kültür ve Orhan Gencebay Arabeski, İletişim Yayınları, 3. Baskı, İstanbul, s:79.

şekillendiği, yerel yönetimin nasıl algılandığı ve sosyal belediyeçilik anlayışına nasıl ulaşıldığı, Türkiye'nin sosyal belediyeçilik öyküsünden okunabilir.

2. Türkiye Yerel Yönetim Deneyiminde Sosyal Belediyeçilik

Türkiye, yerel yönetim bağlamında, idari mekanizması ikili bir yapıya sahip ilginç bir model oluşturuyor. Bu modelin en çok Fransız yönetim anlayışına benzediği, ancak 1980 sonrası Fransa'nın kendi modelini çok daha demokratik ve yerel bir noktaya taşıdığı belirtilmelidir. Bir yanda seçimle gelen belediye başkanı ve meclisi varken diğer yandan merkezi yönetimce atanmış vali ya da kaymakamın varlığıdır bu tabloyu ilginç kılan. Tam da bu nedenle yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ve merkezden bağımsızlaşıp özerkleşmesi tartışmaları yıllardır sürüp gitmekte, belediye yerel otorite haline gelememektedir. Yerelin güçlenmesi savaş sonrası dönemde olduğu gibi kimi zaman konjonktürel bir zorunluluk haline gelse bile, ulus-devletin birliği ve bütünlüğü açısından hep riskli bir konu olarak değerlendirilmiştir. Ülke toprağının belediyeler ağı ile örülmemesinden başlayarak belediyelerin mülk, yetki, bütçe, personel vb. konularda güçlenmesi ve özerkleşmesi engellenmiştir.

Böyle bir ortamda ve kısıtlı imkânlarda belediyelerin ezber bozan yenilikçi uygulamalar geliştirmeleri, sosyal politika üretmek sistemi tadil etmeleri pek mümkün olamamıştır. Bu açıdan ilk girişim için 1970'li yılları beklemek gerekecektir. 1973 seçimlerinde, o zamanın siyasi yelpazesinde merkez solu temsil ettiği söylenebilecek olan CHP önemli bir başarı kazandığında, aslında sosyal belediyeçilik anlayışına ilişkin bir deneyim sahibi olduğu söylenemez. Üstelik CHP belediyelerinin 1973–1977 yılları arasındaki uygulamalarını merkezde kendilerinden yana olmayan hükümetler döneminde yürütmek durumunda kaldıkları da hatırlanmalıdır.⁵

Gerçekten de 1973 yerel seçimlerinde Ecevit'in rüzgârıyla yerel yönetimleri kazanan CHP, halktan yana ya da popülist diyebileceğimiz politikalar uygulayarak kısıtlı da olsa sosyal belediyeçilik anlayışı ile tanışmamızı sağlamıştı. Ancak bu uygulamalar kentsel alanın eşitsiz yapısını kökten değiştirmekten ziyade, eşitsizliği katlanılabilir kılan, kaybedenlere görece iyileştirmeler sağlayan, onların da temel kentsel hizmetlerden faydalanmasını sağlayan pozitif ayrımcı ve kayırmacı olarak nitelenebilir. Toplu taşıma, toplu konut girişimleri, ekmek üretimi, asfalt tesisleri, belediye kooperatifleri gibi girişimler toplumun dezavantajlı kesimleri için görece iyileştirmeler sağlamıştı. Bunun yanı sıra bu dönemde belediyelerin sosyal ve kültürel alanda da işlev üstlenerek kamusal alanı genişletme girişimleri olduğunun altı çizilmelidir.

1980 sonrasında ise sol kapıdan çıkan tüm kavramlar gibi sosyal belediyeçilik de yeni bir kıyafetle sağ kapıdan giriverdi. Bugünkü siyasi yelpazedeki partilerin tamamı sosyal belediyeçilik kavramını adeta paylaşamaz haldeler. Bu durum, artan yoksulluk ve eşitsizliklerin, yaratıcılarına yönelik bir dayatmasından öte yorumlanmamalıdır ve aslında sosyal belediyeçiliği ortaya çıkaran ihtiyacın önemli derecede sosyal refah devletinin eksikliği olduğu unutulmamalıdır. Gerçekten de kıt kaynaklarını güvenlik, iktisadi büyümeye dayalı bir kalkınma anlayışı ve plansız da olsa kentleşmeye ayırmış Türkiye'de sosyal refah devleti uygulamaları son derece kısıtlı kalmış, toplumun dezavantajlı kesimlerini destekleyen politikalar yaygınlık ve etkinlik kazanamamıştır. Eğitim ve sağlık hizmetleri kalite açısından yetersiz olsa da yaygınlık açısından ülke imkânlarına göre başarılı sayılabilecek düzeydedir. Ancak bunun dışında istihdam, işsizlik sigortası, sosyal yardım vb. mekanizmalar yeterince kurumsallaşmamıştır. Bu eksiklik genellikle hayırseverlik ve kayırmacılık ile ikame edilmeye

⁵ TEKELİ, İlhan, [2009], Cumhuriyetin Belediyeçilik Öyküsü, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, s:14.

çalışılmıştır.⁶ Özellikle 1980 sonrasında artan sınıfsal, kentsel eşitsizlikler ve bunun sonucu ortaya çıkan geniş mağdur toplum kesimleri düşünüldüğünde yerel yönetimlerin bu mağdurlara yönelik politika geliştirmesi hem bir sorumluluk ve gereklilik hem de meşruiyet kazanma açısından akıllı bir strateji olarak değerlendirilebilir.

Dikili'deki belediyeçilik deneyimi de bu genel çerçevede ele alınmalıdır. Ancak bu deneyimi incelemeyi önce küçük kentlerde yerel siyasetin kuruluşuna ve yerel yönetim tahayyülüne dair de düşünmek gerekir.

3. Küçük Kentlerde Yerel Siyasetin Kuruluşu

Türkiye'de küçük ölçekli kentlerde yerel siyaset genellikle akrabalık, hemşerilik ve tanıdıklık türü aidiyetler ve yüz yüze ilişkiler çerçevesinde gelişir⁷. Varlıklı, köklü ya da kalabalık bir aileden gelmek, belirli konularda kanaat lideri olmayı, kültürel sermaye biriktirmeyi dolayısıyla yerel politika ile ilişkilenmeyi kolaylaştırır, hatta adeta doğal bir zorunluluk kılar. Bu şekilde, kültürel sermayenin siyaset aracılığıyla reel bir servet birikimine dönüşmesinin önü de doğal olarak açılmış olur.

Nitekim küçük ölçekli kentlerde toplumsal tahayyülde belediye kısıtlı imkânlarıyla ulaşım, altyapı, kamu donatılarının düzenlenmesi gibi temel kentsel hizmetleri sağlayan ve denetleyen bir kurum olarak algılanırken, toplumsal talep ve beklentiler asıl güçlü aktör olarak görülen devlete yönelir. Ancak belediye bizzat istihdam sağlayabilen, küçük yerel ayrıcalıkları dağıtan, gündelik sorunların daha kolay aşılmasını sağlayan, dolayısıyla yakın ilişkiler geliştirilmesi gereken bir kurum olarak da görülebilir. Bu durum, karşılığı oy ile ödenen bir himayecilik ve kayırma ilişkisi olarak ortaya çıkabildiği gibi, kentsel kaynakların geniş toplum kesimlerince speküle edildiği, doğanın tahrip edilmesiyle sonuçlanan bir toplu yağmaya da dönüşebilir. Bu nedenle yerel seçimlerde iktidar partisi adaylarının her zaman iktidar hizmetlerinden daha fazla yararlanacağı ihtimalinin cazibe yarattığı unutulmadan, adayın hangi partiye üye olduğu ve hangi ideolojiyi temsil ettiğinden ziyade, kimliği, kişiliği yanı sıra hemşerilik, akrabalık, tanıdıklık türü aidiyetlerinin etkili olabildiği söylenmelidir. Bu anlamda, küçük ölçekli kentte belediye başkanı ve meclisine yakın olmak, çoğu kez kentsel karar süreçlerinde etkin olmak, kazanan tarafta yer almak ya da bazı ayrıcalıklardan yararlanmak anlamına gelebilmektedir.

Ancak yerel yönetimi asıl önemli kılan mekânın yeniden üretiminde oynadığı belirleyici roldür. Kapitalist bir kentte toplu üretim ve tüketim ilişkileri açısından kent mekânının kendisi bizzat büyük önem arz etmektedir. Kent mekânının kullanımı ve yeniden üretimi, mülkiyet ilişkilerini yeniden düzenlediğinden toplumsal eşitsizlikleri artıracak ya da azaltacak etki yapabilmektedir. Yerel yönetimler kentsel alan dışındaki rezerv toprakları planlama aracılığıyla özel mülkiyet sistemi içine dâhil etme ve mevcut kentsel alandaki kullanım ve rantı yeniden belirleme gücüne sahiptir. Özellikle zenginlik üretme biçimlerinin kısıtlı ve riskli olduğu Türkiye gibi geç gelişen ülkelerde sermaye birikimi, reel üretim, ticaret, finansal yatırım vb. araçlardan çok daha garantili ve yüksek kazanç olanağı sağlayan kentsel rantların kullanımı üzerinden gerçekleşebilmektedir. Gayrimenkul, huzursuz ve istikrarsız bir ekonomide yatırım için güvenli bir liman niteliği taşımaktadır. Dahası bu yatırım doğru bir yerseçimi ile yapıldığında ya da yatırımın yapıldığı bölgede önemli plan kararları da alınabiliyorsa, vergilendirilmeyen ayrıcalıklı bir zenginliğe yol açabilmektedir.

⁶ Buğra, Ayşe, [2008], Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika, İletişim Yayınları, İstanbul.

⁷ Kurtoglu, Ayça, [2004], Hemşerilik ve Şehirde Siyaset, İletişim Yayınları, İstanbul.

Türkiye, kentlerin büyümesi sonucu artan kentsel arazi değerlerinin vergilendirilmediği, bir başka deyişle kent rantlarının sınırsızca üretilip yağmalanabildiği nadir ülkelerden biri konumundadır. Kitle örgütlerinin ve sivil toplumun güçsüz kalması/güçten düşürülmesi de bu sınırsız yağma sürecinin önünü iyice açmaktadır. Bu nedenle, Türkiye’de yerel yönetim yerel siyaset ilişkileri, mülkiyet ve mülkiyet kullanım haklarının yeniden düzenlenmesi bağlamında okunursa çok daha anlamlı sonuçlar verecektir.

4. Dikili’nin Kentsel Özellikleri ve Sosyal Belediyecilik Deneyimi

İzmir’in Dikili ilçesi son yerel yönetim döneminde sosyal belediyecilik konusundaki uygulamalarıyla sıkça gündeme gelen, kimi zaman abartılı övgülere, kimi zaman haksız eleştiriler ve hukuki soruşturmalara maruz kalan bir yerel yönetim deneyimi yaşıyor. Dikili örneği, demokratik kent yönetimi, popülist politikalar ve sosyal belediyeciliği yeniden düşünmek ve yerel politika anlamındaki tahayyül fukaralığını, cahilce bir politik inatlaşmayı aşmak için önemli fırsatlar sunuyor.

Dikili, kentsel yaz nüfusu 100.000’i aşan, sayım sonuçlarına göre ise 16.500 nüfuslu bir sahil kenti. Konumu, iklimi ve yaşama koşulları itibariyle emeklilerin ve yazlıkçıların tercih ettikleri küçük kentlerden biri. Yazlıkçılar ve emeklilerin bu tercihleri nedeniyle hizmet vermek durumunda kaldığı nüfus ve alan ile yerleşik nüfus ve yaşamakta olduğu alan arasında önemli bir fark var ve bu nüfusun ve alanın tamamına hizmet verme zorunluluğu karşısında ciddi bütçe sorunu yaşayan sahil kentlerimiz arasında. Tarım alanlarının çoğu yazlıklara kurban verildiğinden, yerleşik nüfusun temel iktisadi faaliyeti olan tarımın güç kaybettiği ve gayrimenkulün bir defalık cazibeli getirisine yenik düştüğü, tarımdan açığa çıkan işgücünün giderek ticaret ve turizme geçmeye çalıştığı, yerel ekonomisi hayli sorunlu bir belde. Yazlıkçıların varlığıyla hareketlenen turizm ve ticaret sektörü ise, Dikili’yi tercih edenler genelde orta gelir grupları olduğundan beklenen hareketliliği sağlayamıyor. Hayvancılık, balıkçılık ve sanayi de ciddi bir istihdam ve yerel ekonomi yaratacak boyutta değil. Son dönemde kent dışında İzmir yolu üzerinde gelişmeye başlayan jeotermal enerji kullanan seracılık faaliyetleri ilçe ekonomisi için bir potansiyel gibi görülse de, bu tesislerin ne yatırımcıları ne çalışanları Dikilili.

Kent, yapılaşma kooperatifleri aracılığıyla geliştiği için imarda belirli bir düzen, hatta sıkıcı bir monotonluk var denilebilir; buna rağmen yoldan, kottan kat almalar, çıkmalar, asma, çekme, çatı katları vs derken ayrıcalıklı imar hakkıyla sivrilmiş yapılar, bloklar da yok değil. Kentte yaşanan göçlerin etkisiyle farklı kökenden gelen topluluklar olmasına rağmen gündelik yaşama yansıyan bir ayrışma ve Roman vatandaşların yoğun olarak bulunduğu görece yoksul bir kent parçası dışında mekânsal farklılaşma yok gibi.

2004 yılı yerel seçimlerini, ülkenin genel eğiliminin aksine, SHP adayı Osman Özgüven’in kazanması, Özgüven’in daha önceden başkanlık yapmış, tanınan, sevilen Dikilili bir kişi olmasıyla ilişkilendirilmelidir. Özgüven’in sosyal belediyeci kimliğinin seçimlerde etkili olduğunu gösteren bir kanıt bulmak kolay değil, ancak başkanın özellikle soruşturma açılarak mağdur duruma düşürülmesi sonrası uygulamalarıyla ulusal medyada sıkça yer alarak tanınırlığının artması ve Dikili’nin tanıtımını yapıyor olmasının yerel sempatiyi arttırdığı söylenebilir. Nitekim son yerel seçim sonuçlarını bir elin parmaklarını geçmeyecek sayıda oy belirledikten sonra, Genelbaşkan Karayalçın’ın CHP adayı olmasıyla SHP’de çözülünce, Özgüven de 2009 yerel seçimlerinde SHP’den ya da bağımsız aday olmak yerine CHP adayı olarak girmek ve parti tabanının desteğini almak zorunda kalmıştır. Özgüven seçimlere katıldığı 1984 yılında SODEP adayı olarak % 37, 1989’da SHP adayı olarak % 47, 2004’te SHP adayı olarak % 35 ve 2009’da CHP adayı olarak % 41 oy alarak 4 dönem Belediye Başkanı seçilmiştir. Tüm bu seçimlerde merkez sağ / muhafazakâr partiler de yüksek oy

toplamlar, Özgüven'in aday olmadığı 1994 ve 1999 seçimlerinin galibi ise ANAP adayı olmuştur.⁸ Bu anlamda, Dikili seçmen kitlesinin Türkiye genelinden farklı bir profil çizdiğini iddia edebilecek bir tespit bulunmamaktadır. Nitekim kentte yapılan anket çalışmalarında “Yerel Seçimlerde oy verirken sizce hangisi önemlidir?” sorusuna % 76 oranında siyasi partiden ziyade başkan adayının etki ettiği görüşü hâkim olmuştur. Başkan Özgüven farklı partilerden aday olarak katıldığı bütün seçimlerin galibi olmayı başarmıştır. Bu önemli bir kişisel başarı olmakla birlikte, bu başarı örgütlü bir toplulukla sürdürülen bir belediyeçilik hamlesinden ziyade, bizzat Başkanın kentin tanınmış ve sevilen bir politik aktörü olmasıyla ilgilidir.

Kaynak: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Planlama Atölyesi II, Dikili Planlama Çalışması, yayınlanmamış Hane Halkı Anket Raporu, 2008-2009, İstanbul.

Belediye Başkanı'nın ve Dikili'nin medyada kapsamlı bir şekilde gündeme geldiği ilk konu, kentte uygulanan içme suyu politikası; zira bu uygulama nedeniyle görevi kötüye kullanma gerekçesiyle belediye başkanı Osman Özgüven'e soruşturma açılmasıydı. Yerel yönetim, küresel ısınmayı ve susuzluk riskini de göz önüne alarak ayda 10 tona kadar su kullanarak tasarruf eden abonelerden ücret almayan, 10 ton aşıldığında ise toplam miktarı faturalandıran bir tarife uygulamıştı. Yıllardır camilerde kullanılan suyun da ücretlendirilmediğini belirten belediye, okullarda kullanılan suyu da faturalandırmamaktaydı. Nitekim özellikle az su tüketen yaşlılardan oluşan, kalabalık olmayan ya da tasarruf yapan yoksul aileler için pozitif ayrımcı bir politika uygulanmıştır ve bu uygulama sürdürülmektedir.

Dikili Belediyesinin sosyal belediyeçilik uygulamaları arasında ön plana çıkan bir diğer uygulama; personel maaşlarının belediye tarafından ödendiği belediyeye ait bir sağlık ocağının kurulması ve 2008 yılı fiyatlarıyla 1 TL'ye muayene, 6 TL'ye röntgen hizmetlerinin sunulmasıdır. Hizmet kalitesi konusunda belirli kesimlerden eleştiriler almakla birlikte, bu uygulamanın dar gelirli için çok önemli bir hizmet olduğu kesin. Hastalık hastaları, yalnızlık çekenler, ekonomik gerekçelerle şikâyetlerini erteleyenler vs düşünülünce, 1 TL'ye muayene imkânı önemli bir psikolojik destek hattı olarak bile düşünülebilir. Belediyenin henüz tamamlanmamış bir projesi de benzer koşullarda ama çok daha iyi ve çeşitli hizmet

⁸ Yerel Net Yerel Yönetimler Portalı <http://www.yerelnet.org.tr/belediyeler/index.php?belediyeid=128339>, erişim tarihi: 03.02.2010

iddiasındaki yataklı bir hastane. Projenin temelleri 1986-89 yılları arasında Japon işbirliği ile yapılan sondaj çalışmaları sonucunda Dikili’de 4 sıcak su gölünün saptanmasına dayanıyor ve hastane jeotermal turizm ile birlikte düşünülüyor. Belediyenin bu kapsamdaki projesi çerçevesinde 400 yataklı bir hastane, 50 kişilik diyaliz merkezi, 400 yataklı transfer oteli, 400 yataklı apart otel, 1250 yataklı, tam teşekküllü ve termal nitelikli bölge hastanesi yapılması düşünülüyor ve protokol imzalanarak çalışmalara başlanmış durumda. Bu projenin, inşaatından işletmesine kadar bütün süreçlerinde yaklaşık 1000 kişilik önemli bir yerel istihdam yaratmasının beklendiğini de belirtmek gerekiyor.

Ücretsiz ulaşım kentteki bir başka sosyal belediyeçilik uygulaması. Güzergâhlar itibariyle yetersiz sayılabilir ancak özellikle okula giden çocukların ya da çarşı pazara çıkanların saat başı kalkan bu ücretsiz servislerden faydalandıkları görülüyor. Kıyı boyunca, lineer biçimde yayılmış bir kentte belediye araçlarının benzin ve yıpranma payı masrafları hesaplandığında ekonomik olarak rasyonel olmayacağını düşünenlere Özgüven’in yanıtı benzin ve amortisman masraflarının çok düşük olduğu, şoförün maaşının da zaten ödendiği şeklinde oluyor. Bu uygulamanın kentteki ulaştırma sektörünün önemli aktörleri konumundaki minibüsçülerin tepkisine rağmen sürdürüldüğünü de vurgulamak gerekir. Toplu taşımının kentlerde öncelikli sübvansiyon alanlarından biri olması gerektiğini; ücretsiz ulaşımın kentteki dolaşımı, aidiyeti, ilişkileri önemli ölçüde geliştiren bir uygulama olduğunu düşününce bu uygulama da kente yönelik fark yaratan önemli hizmetler arasına giriyor.

Belediyenin ucuz halk ekmek uygulaması da, fırıncıların tepkisini çeken, dar gelirli için önemli bir tasarruf sağlayan, halkın geri kalanı için pek de anlam ifade etmeyen diğer bir pozitif ayrımcı uygulama. Bunun yanı sıra yeşil kart uygulamaları ile doğrudan yardım dağıtımı da var Dikili’de. Zira sadaka kültürü diyerek ne kadar eleştirirsek eleştirelim, yoksulluğun ve işsizliğin böylesine yaygınlaştığı ve şiddetlendiği bir ortamda, özellikle oluşan akut durumlarda, geçici de olsa mecburi, kolay ve hızlı çözümler gerekebiliyor.

Yerel yönetimin kendi personeline yönelik sendikal hakları desteklemesi ve 1 Mayısı belediye bazında tatil ilan etmesi de örnek uygulamalar. Öte yandan, yerel ekonomi üzerinden yaratıcı çözümler bulunamadığından, şişkin ve işlevsel kullanılamayan belediye personeli kadrosu birçok kenttekine benzer bir tablo çiziyor. Kentte düzenlenen ve bu yıl maalesef artık düzenlenmeyeceği açıklanan festivaller ise hem bilgi ve kültür şenliği havasında geçiyor, hem de çok sayıda yabancı katılımcı ve izleyiciyi kente çekerek yerel ekonomiyi hareketlendiriyor.

Kentin önemli bir yeraltı zenginliği olan jeotermal konutlarda ısınma için kullanma projesi ekonomik olduğu kadar ekolojik anlamda da önemli bir uygulama. İlk aşaması bitirilen proje tamamlandığında 4000 konuta termal ısıtma sağlanmış olacak. Bu uygulama, yerel doğal kaynakların kullanılmasıyla iktisadi açıdan enerji bağımlılığını ortadan kaldırması ve ekolojik açıdan alternatif enerji kaynaklarının kullanımı açısından önemli.

Özgüven’in aktardığına göre, ANAP’tan seçilen Yüksel Uçar belediye başkanı olduğu 1994-2004 yılları arasında, Özgüven’in 1984-1994 yılları arasında yaptığı bazı uygulamaları kaldırmış. Örneğin, 1984-94 yılları arasında Özgüven’in açmış olduğu, hastalara ve çeşitli sebeplerle evinden çıkamayanlara istedikleri kitabı evine kadar götürme ve okuduktan sonra geri alma hizmeti de sunan kültür evi ve kadınların sosyal ve iktisadi hayatın içerisinde daha çok yer almasına olanak tanıyan kreş, Uçar döneminde kapatılmış. Yine, açıldığında Ankara’dan devlet ödülü verilen özürhanelerinin Yüksel Uçar’ın ilk icraatlarından birisi olarak kapatıldığına dem vuruyor Özgüven. Bütün bunlar, sunulan sosyal belediyeçilik hizmetlerinin sürekliliği açısından endişe verici tespitler.

Dikili'deki izlenimlerimizden belki de en önemlisi, yerel halkın büyük çoğunluğunun sosyal belediyeçilik ve hatta yerel yönetim uygulamalarıyla ilgilenmediği yönünde. Neredeyse bütün Türkiye'de "çalsın ama hizmet de etsin" anlayışının yaygınlık kazanması, örgütlü olmamak, kentli haklarının farkında olmamak ve kentli ahlakına sahip olmamakla ilişkili olarak değerlendirilebilir elbette, ancak belediyeden beklentilerin düşük olması ve yerel yönetimin aslında kamusal alanın düzenlenmesi ve gündelik hayatın yeniden üretiminde aldığı rolün bilinmemesi ile ilişkilendirmek daha sağlıklı olur. Tabi, bu ilgisizlik, yukarıda yapılan hizmetlerin süresizliği tespitinin de en önemli nedeni olarak görülmeli.

Türkiye toplumunun önemli bir çoğunluğu, dayanışmayı, bir arada barış içinde yaşamayı önemsemek, herkes için daha iyi bir hayatın hayalini kurmak ve bunun mücadelesini vermek yerine, hak etmediği kent rantlarına ya da ayrıcalıklı kentsel hizmetlere erişmeyi seçmiş ve üstelik bu durumu kendi vicdanında aklayabilme yeteneği geliştirmiş durumda iken, aynı coğrafyanın küçük ölçekli bir kentinde bambaşka bir tablonun ortaya çıkmasını beklemek gerçekçi olmayacaktır.

2008-2009 Öğretim Yılında Mimar Sinan Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2. Sınıf Proje Atölyesi kapsamında incelenen Dikili kentinde, kentin planlama süreçlerini tasarlama, kenti çözümleme ve planlama amaçlı çeşitli odak grup toplantıları, derinlemesine görüşmeler ve yüksek örneklemli bir anket uygulaması yapılmıştır. Yaklaşık 200 hane ve 1000 nüfusu kapsayan anket çalışması sonucunda Dikili, şaşırtıcı ve atipik bir kent profili ortaya koymamaktadır ki bu durum sosyal belediyeçilik perspektifinden değerlendirildiğinde gelecek için bir ışık vermemektedir. Kent, bugüne kadar yapılan sosyal belediyeçilik uygulamalarını takdir etmekle birlikte göklere çıkarmamakta ve genel olarak yapılanların bir ucundan tutmayı, geliştirmeyi düşünmemektedir. Dahası, yapılanların çoğu yetersiz bulunmaktadır.

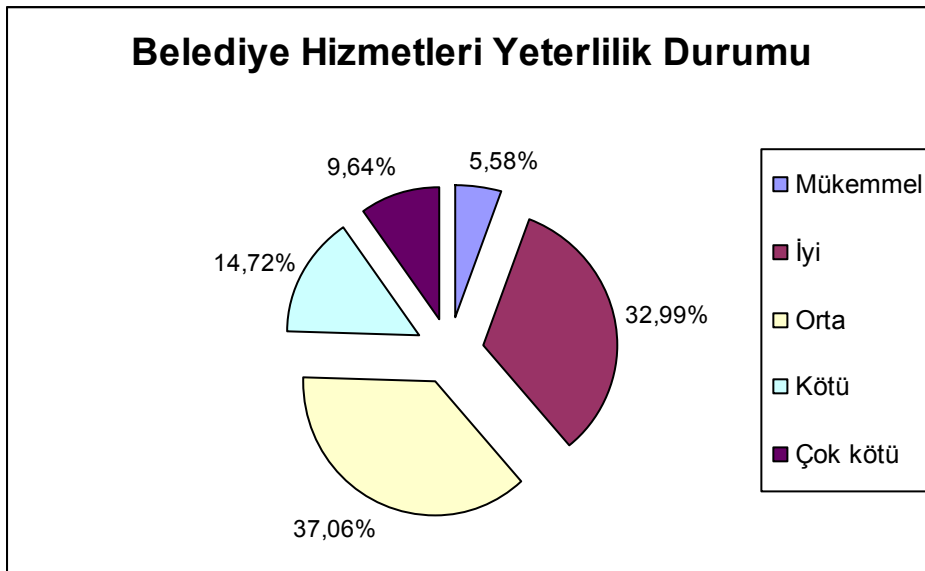
Hane halkı anketinde yer alan "*Sizce Dikili'nin en önemli 3 sorunu nedir?*" sorusuna 121 kişi çeşitli yanıtlar verirken hastane (74 kişi) ve işsizlik (67 kişi) ön plana çıkan sorunlar olmuştur. Türkiye'de ilk kez bir yerel yönetim çok ucuza sağlık hizmeti verirken, kentin birinci sorun olarak sağlık hizmetini seçmesi, verilen hizmetin yetersizliği ile ilişkilendirilebilir. Belediyenin hastane projesi bu bulgu ile birlikte değerlendirildiğinde gayet isabetlidir. İşsizliğin ikinci en popüler cevap olması da ülke geneline ilişkin bir yaygın sorunun dile getirilmiş olduğu izlenimini vermektedir. Zira yapılan hane halkı anketlerinde ilçe merkezindeki işsizlik oranı % 4 civarında tespit edilmiştir ve bu oran Türkiye ortalamalarının oldukça altındadır. Bu noktada halkın da belediyenin de istihdamı bir yerel yönetim sorunu olarak algılamadığının altını çizmek gerekir.

"*Dikili'de eksikliğini hissettiğiniz kentsel hizmetler nelerdir?*" sorusuna verilen cevaplarda sağlık seçeneğinin yine birinci sırada çıkması dikkat çekiyor. Bu ikinci bulgunun da aynı yöne işaret ediyor olmasının ardından belediyenin sunduğu sağlık hizmeti bu ihtiyacı gidermede yeterli olmamıştır demek mümkün. Sağlık sorununu, çöp, temizlik, yol, otopark, spor tesisi, su ve yeşil alanlar gibi kamuoyunda yaygın olarak belediyenin asli hizmetleri olarak bilinen kentsel hizmetler takip ediyor.

Kaynak: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Planlama Atölyesi II, Dikili Planlama
Çalışması, yayınlanmamış Hane Halkı Anket Raporu, 2008-2009,
İstanbul.

“Belediye hizmetleri hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna alınan 201 yanıtın dağılımı: % 6 mükemmel, % 33 iyi, % 37 orta, % 15 kötü ve % 10 çok kötü olmuştur. Bu rakamlar, bir önceki soruda ortaya çıkan temel kentsel hizmetlerdeki görüşleri de dikkate alarak ve kıl payı kazanılmış bir yerel seçimin sonuçları ile birlikte değerlendirildiğinde, toplumun yerel yönetimden genelde yüksek bir beklentisinin bulunmadığını, dolayısıyla yapılan ve yapılmayan tüm yatırım ve hizmetleri onaylar bir tavır sergilediğini ama şikayet etmekten de vazgeçmediğini düşündürmektedir.

Kaynak: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Planlama Atölyesi II, Dikili Planlama
Çalışması, yayınlanmamış Hane Halkı Anket Raporu, 2008-2009,
İstanbul.

“Sizce Dikili’nin gelişmesinde ve sorunların çözümünde aşağıdakilerin etkisi nedir? Güven derecenizi belirtiniz” şeklindeki soruya verilen cevaplar aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo: Kurum Etki ve Güven Durumu (%)

	Çok Etkili	Az Etkili	Etkisiz	Güveniyorum	Güvenmiyorum	Fikrim yok
Belediye	48	26	17	41	33	16
Devlet	16	22	41	22	52	18
Milletvekilleri	6	13	49	13	53	27
İzmir Valisi	11	21	31	21	31	41
Dikili Kaymakamı	28	18	23	31	25	36
Özel Sektör	18	13	31	15	41	38
Dernek/Meslek Odası	7	16	34	13	31	45
Siyasi Partiler	12	19	34	18	40	29
Dikili Halkı	13	22	33	25	33	28

Kaynak: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Planlama Atölyesi II, Dikili Planlama Çalışması, yayınlanmamış Hane Halkı Anket Raporu, 2008-2009, İstanbul.

Dikili halkı Dikili’nin gelişmesi ve güncel sorunların çözümünde en etkili aktör olarak Belediyeyi ve ardından Kaymakamlığı görmektedir. Bu durum, güven açısından da aynı sırayla tekrarlanmaktadır. Yerel yönetim kademelerine yönelik bu tercih belediyenin sosyal belediyeçilik anlayışı ile ilişkilendirilebilir. Nitekim yıllar içerisinde MSGSÜ ŞBPB Planlama Atölyesi II kapsamında yürüttüğümüz anket çalışmalarında bir belediyenin etki ve güven açısından bu denli yüksek oylar aldığı başka bir kent yoktur. Özel sektörün, devletten ve milletvekillerinden daha popüler bir seçenek olması, sosyal belediyeçilik uygulamalarında belediyenin devlet desteğini alamaması ile ilişkilendirilebileceği gibi küçük kente özgü bir gözden ırak olma hissiyatı ile de açıklanabilir ve bunun aslında bu ölçekteki tüm kentlerde benzer bir tablo sergileyeceği ileri sürülebilir. Siyasi Partilere yönelik güvensizlik çözümün örgütlü mücadelelerde görülmediğine dair bir bulgu olarak dikkat çekicidir. Yerel gelişme ve güncel sorunların çözümünde halkın kendisini ve sivil toplumu güçlü ve muktedir görmemesi ise Dikili’deki sosyal belediyeçilik modelinin sınıfta kaldığı nokta olarak değerlendirilmelidir. Fikrim yok seçeneğinin en çok dernekler, meslek odaları ve valilik için kullanılmış olması da yine halkın bu kurumlarla ilişkisinin zayıf olduğuna işaret etmektedir.

Anket sonuçları belediyeye duyulan güvenin ve etkisine olan inancın yüksekliği dışında Türkiye geneline çok aykırı bir tablo ortaya koymamaktadır ve bu durum doğal olarak sosyal belediyeçilik anlayışının da bir sonucudur. Ancak, sivil toplumun ve örgütlü siyasal mücadelenin aldığı oranların düşüklüğü, bizleri *Dikili’deki yerel yönetim uygulamaları ilginç*

ve sıra dışı özellikler taşısa da sistemi kökten değiştirmeye yönelik radikal ve devrimci nitelikler taşımamaktadır sonucuna götürür.

Sonuç: Kapitalist Sistemde Sosyal Belediyecilik

Kentsel politikalar açısından sosyallik, popülizm ve klientalizm arasında ince çizgiler bulunmaktadır. Türkçeye, patronaj, müştericilik, himayecilik olarak çevrilebilen klientalizmi destek alacağı toplum kesimlerine ayrıcalıklı hizmet sunumu olarak yorumlamak olasıdır. Bu anlamda, sosyal devletin ve sosyal politikanın yetersiz ve kapsayıcı olmadığı bir ülkede yerel yönetimlerin olanaklarını pozitif ayrımcı şekilde halktan yana, dar gelirliden yana kullanması övgüyle karşılanabileceği gibi, popülizm, oy avcılığı ve ucuz kahramanlık olarak da görülebilmektedir.

Türkiye için son derece ilginç sayılabilecek Dikili'deki uygulamaları eksikliklerine rağmen farklı bir belediyecilik anlayışı olarak düşünmek durumundayız. Ancak sosyal belediyeciliği düşünürken belediye olanakları ile yapılabilecek daha birçok demokratik ve halkçı uygulama olduğunu da hatırlamalıyız. Dikili, içinde bulunduğumuz koşullar çerçevesinde, merkezi yönetimden hemen hiç destek almadan hatta sürekli engellenerek bu kadarını başarabilmiştir ve deneyimlerinden dersler çıkararak denemeye devam etmelidir.

Belediyeyi devletin yereldeki yansıması olarak değerlendireceksek, özellikle mekânın üretiminde ve üretim süreçlerinin yeniden örgütlenmesinde barınmadan altyapıya, istihdama kadar birçok konuda sosyal politikalar üretmek gerektiği söylenebilir. Ancak bugünkü politik atmosferde Dikili gibi sosyal belediyeciliği bayrak yapmış bir kentte bile, yerel yönetimin en genel anlamıyla kamusal alanın ve gündelik hayatın ve mekânın yeniden üretilmesi politikalarına, daha özelde konut, kira, istihdam vs politikalara müdahale etmesini düşünmek zor. İçinde bulunduğumuz sistemde, yerel yönetimin ucuz arsa ve konut üretimi ya da kiralamasının, emlak ve kira piyasasını düzenlemesinin aşırı bir müdahale olarak görüleceği açık.

Bu çerçevede bakıldığında, Dikili örneğinin tüm iyi uygulamalara rağmen aykırı bir kent deneyimi olduğunu iddia etmek güç. Dikili kentinin sokaklarında dolaştığınızda karşınıza çıkan, hiç de şaşırtıcı olmayacak şekilde, sosyal belediyecilik anlayışı değil küçük Türkiye kentlerine özgü bir yerellik ve kapitalizm. Gerek gündelik hayatın, gerek yerel siyasetin, gerekse kent mekânının yeniden üretilmesinde asıl belirleyici olan kapitalist çıkar ilişkileri değil, sosyal kaygılardır demek için Dikiliye şaşı bakıyor olmak gerekir. Dikili örneği, sosyal belediyecilik argümanı ile çeşitli kazanımların yaşandığı ancak kentsel karar süreçlerindeki yerel güç ilişkilerinin pek de sorgulanmadığı, yerel politikanın katılımcı ve şeffaf hale getirilemediği, toplumsal ayrışmanın yok edilemediği, birlikte üretim ve tüketim ilişkilerinin demokratik bir biçimde organize edilemediği bir kent deneyimi olarak okunmalı ve bu durumun müsebbibi olarak kent ya da yerel yöneticiler değil kurumsallaşmış kapitalist ilişkiler gösterilmelidir.

Osman Özgüven iyi bir insan ve iyi bir belediye başkanı. Zaten sosyal olması gereken belediyecilik anlayışını sosyalleştirmek için mücadele arkadaşlarıyla yasalar çerçevesinde uğraşıyor. Ücretsiz toplu taşımadan ucuz ekmek ve sağlık hizmetine, evlere kitap servisi yapan halk kütüphanesinden ulusal öneme sahip kültür ve bilgi şölenine, alternatif enerji kaynaklarımız arasında büyük değer teşkil eden jeotermal enerjiyi kullanma cesaretinden geleceğe dair öngörülü projelerine Türkiye belediyeciliğinde yaptıkları ve yapamadıklarıyla yıllarca konuşulacak. Bugüne kadar Dikili'de yapılanları önemli ilk adımlar olarak okumak, elinden geldiğince sosyal belediyecilik uygulamaya çalışmış ve yaptıklarıyla Türkiye'nin belediyelerinin birkaçı dışında tamamından ayrılmış Osman Özgüven'in şahsında

yapılagelenin yüceliği tartışmasının kısırlığına saplanmadan; kralın çıplak olduğunu, neredeyse kimsenin daha iyi, eşit ve özgür bir kentsel yaşamı *öncelikle* arzulamadığını, büyük çoğunluğun önceliklerini kişisel çıkarlarına verdiğini, bu çerçevede ilişkiler kurduğunu ve oy verdiğini unutmadan sonraki adımları tasarlamak gerekiyor.

Dikili’de sosyal belediyeçilik adına, kapitalizmin izin vermedikleri ve devletin yapmadıkları dışında eksikliği hissedilen Osman Özgüven’in kişisel gayretlerinin demokratikleşememesi, kitleselleşememesi... Sosyal belediyeçilik adına gerçekleştirilen iyi uygulamaların sürekliliğini sağlayacak ve bizi daha fazlasına taşıyacak demokratik kent yönetimi uygulamalarının, katılım pratiklerinin, şeffaf bütçe ve yatırım programlarının gerçekleşmesi yönünde gayret gösterilmezse, Osman Özgüven’in yerel iktidardan ayrılması ile birlikte Dikili’de sosyal belediyeçilik de bitecek. Daha demokratik kentler için Dikili deneyimi övülmesi ve cesaretlendirilmesi gereken bir başlangıç olarak değerlendirilmeli ancak asla yetinilmemesi gereken bir sosyal politik girişim olarak görülmelidir.

Ancak asıl sorulması gereken de şudur; *kapitalist bir sistemde bir yerel yönetimin hakça, eşit, özgür bir kent mekânı kuracak politikaları belirleme olanağı var mı?* Zira bu coğrafyanın geçmişinde buna Terzi Fikri ile olumlu yanıt vermeye çalışmış bir örnek olarak Fatsa kenti bulunmaktadır. Ancak Fatsa’nın; gösterdiği bu cüret karşısında, hafızası topyekûn silinerek cezalandırıldığı, sürecin kurucularının ortadan kaldırıldığı, şahitlerinin zihinsel olarak kısırlaştırıldığı ve bu deneyimin adeta yaşanmamış sayıldığı da unutulmamalıdır. Sosyalliğin, kapitalizmin belirleyiciliğinden ve dolayısıyla belediyeçiliğe (ve devlete) insanlar/başkanlar üzerinden bahşedilen bir sıfat olmaktan çıkıp işin doğası haline gelebilmesi için, örgütlü kitleler tarafından sürekli ve güçlü bir şekilde talep edilmesi gerekiyor. Yoksa bütün kazanımlarınızı kaybetmeniz bir seçim mesafesindedir. Yani, bugün için en sosyal belediyeçilik, haklarını talep eden ve kazanan örgütlü kitleler oluşmasını destekleyen belediyeçiliktir. Belediyeçilik, ancak bu şekilde sürekli ve hakiki bir sosyallikle kucaklaşır.